

Rana kommune

Økonomisk handlingsrom mot 2030

Behovskorrigert KOSTRA-analyse av Terra-overleveren på Helgeland — en industrikommune som etter tapet i 2007 bygde inn en varig kuttkultur som holder tjenestene under behov, og som nå tar historisk tung vekstgjeld (dypvannskai, ny flyplass, 2 mrd i investeringer) for å ri den grønne industribølgen. Ett funn skiller seg ut: den nye gjeldsdriveren er **vekst, ikke driftsunderskudd** — mens et solid driftsresultat hviler på et fond i fritt fall.

5,5 % netto driftsresultat 2025 — solid, godt over TBU-anbefalingen; men hviler på eiendomsskatt og kraft, ikke nøktern drift (kap. 2)	12,1 % disposisjonsfond (KOSTRA) — men fondet er tappet 340 → 254 mill for å egenfinansiere flyplass og dypvannskai-aksjer (kap. 2)	89,6 % netto lånegjeld (kommunens egen gjeldsgrad 94,6 %) — drevet av vekst/industri, ikke drift; investeringsplan 2,0 mrd 2025–2028 (kap. 2)	«ROBEK i løpet av få år» kommunedirektørens egen advarsel hvis kursen holdes — fond i fritt fall bak et høyt NDR (kap. 5)
--	---	---	---

Hovedår 2025 (reviderte KOSTRA-tall); 2024 som sammenligning. Kommunenr 1833 (Nordland), ~25 844 innbyggere. SSB revidert 16.06.2026.
Alle markeringer: **VISER** = tall med kilde · **TOLKNING** = vurdering. Språkregel: «indikasjon på effektiviseringspotensial» — aldri «sløsning».

Sammendrag for kommunestyret: solid drift, men vekstgjeld og et fond i fritt fall

VISER Rana driver i 2025 **de fleste store tjenestene under behovsnivå**: pleie og omsorg –48,4 mill, administrasjon –27,1 mill, grunnskole –24,2 mill, barnevern –13,6 mill og barnehage –10,5 mill. To sektorer ligger over behov: **kommunehelse +10,4 mill** (legetjeneste i krise) og **sosial +3,2 mill**, som tippet fra under (–4,7 i 2024) til over behov. Samtidig er økonomien solid på overflaten: netto driftsresultat +5,5 %, disposisjonsfond 12,1 % og netto lånegjeld 89,6 %.

TOLKNING Rana er Terra-overleveren: tapet på **297 mill i 2007** utløste en betydelig omstillingsjobb som ble til en varig kuttkultur — akkumulert omstilling 2011–2024 på **377 mill, 30 mill over mål**. Det er denne innarbeidede disiplinen, ikke en fersk krise, som forklarer den gjennomgående under-behov-profilen. Hovedfunnet er at den **nye gjeldsdriveren er grønn-industri og vekst — ikke driftsunderskudd**: 476 mill aksjekapital til Mo i Rana Dypvannskai AS, ~450 mill til ny flyplass, og en vedtatt investeringsplan på 2,0 mrd 2025–2028 som gjør at gjeldsgraden fortsetter å øke. Det solide driftsresultatet hviler på eiendomsskatt (123,4 mill) og kraftinntekter, men disposisjonsfondet er tappet fra 340 til 254 mill, og kommunedirektøren advarer åpent om ROBEK «i løpet av få år» hvis kursen holdes.

2024 → 2025-utviklingen. Behovsbildet er blitt *noe mildere* på de tyngste tjenestene: pleie og omsorg gikk fra –85,9 til –48,4 mill under behov, og barnevern fra –15,9 til –13,6. Grunnskolen gikk motsatt vei (–19,1 → –24,2), barnehage flatt (–10,3 → –10,5) og administrasjon stabilt under (–28,2 → –27,1). På oversiden økte kommunehelse (+6,8 → +10,4 mill), og **sosial tippet fra under til over behov** (–4,7 → +3,2 mill) — drevet av Ukraina-bosetting. 2025 er hovedåret; 2024 vises som sammenligning.

AVVIK MOT BEHOV, MILL KR/ÅR	PLO	GRUNNSK.	BARNEH.	KOM.HELSE	SOSIAL	BARNEV.	ADM.
2024 (revidert)	–85,9	–19,1	–10,3	+6,8	–4,7	–15,9	–28,2
2025 (revidert)	–48,4	–24,2	–10,5	+10,4	+3,2	–13,6	–27,1

Hovedbildet i fem punkter

- Terra-arven er roten til kuttkulturen** — tapet på 297 mill (2007) ga en varig omstilling (377 mill 2011–2024) som holder tjenestene bevisst under behov (kap. 2).
- Ny gjeldsdriver = vekst, ikke drift** (hovedfunn) — 476 mill til dypvannskai + ~450 mill til flyplass, investeringsplan 2,0 mrd; netto lånegjeld 89,6 % (gjeldsgrad 94,6 %) og økende (kap. 2).
- Solid drift på vei mot kanten** — NDR 5,5 %, men disposisjonsfondet tappet 340 → 254 mill; kommunedirektøren varslar ROBEK «i løpet av få år» (kap. 2, 5).
- PLO under behov er villet, men bemanningsskjør** (vikarbyrå); kommunehelse over behov = legetjeneste i krise (23 mill innleide leger); sosial tipper over (Ukraina) (kap. 3, 4).
- Oppvekst under behov kobles til industrisatsingen** — ~53 mill skal spares i oppvekst/kultur 2025–2028; betent skolestruktur-sak (kap. 4).

Det viktigste skillet i rapporten. Rana har ikke primært et driftsunderskudd — driften er solid, og tjenestene drives disiplinert under behov. Spørsmålet kommunestyret bør stille er todelt: **hvor robust** er en driftsøkonomi der det høye NDR-et hviler på eiendomsskatt og kraft mens disposisjonsfondet tappes, og **hvor langt** kan vekstgjelden (2 mrd) drives før den treffer ordinær tjenesteproduksjon. Kommunens egen ledelse varsler at kursen fører mot ROBEK.

Sammenligningsgrunnlag for PLO-brutto: Drammen, Lier og Fredrikstad. Behovskorrigerings mot Grønt hefte-kriteriene. Kapittel 6 dokumenterer metode, kilder og forbehold — herunder avstemmingen av disposisjonsfond og gjeldstall.

1 · Det behovskorrigerte bildet: disiplinert under behov, to sektorer over

VISER Korrigert for utgiftsbehovet i inntektssystemet (Grønt hefte) driver Rana i 2025 de fleste sektorer under behovsnivå. To sektorer ligger over: kommunehelse (legetjeneste-krise) og sosial, som tippet fra under til over behov fra 2024 til 2025:

SEKTOR	AVVIK MILL 2025	AVVIK MILL 2024	RETNING
Pleie og omsorg	-48,4	-85,9	under behov, mildere
Administrasjon	-27,1	-28,2	under behov, stabilt
Grunnskole	-24,2	-19,1	under behov, dypere
Barnevern	-13,6	-15,9	under behov
Barnehage	-10,5	-10,3	under behov, stabilt
Sosial	+3,2	-4,7	tippet under → over behov
Kommunehelse	+10,4	+6,8	over behov, økende

2025 hovedår (reviderte tall); 2024 som sammenligning. Forventet = behovsindeks × landssnitt; negativt avvik = under behovsnivå. Folketall-nevner 2025 = 25 844.

TOLKNING Profilen er det klassiske avtrykket av en innarbeidet kuttkultur. Fem av sju sektorer drives under behov, og de to som ligger over har eksogene drivere: kommunehelse løftes av dyre legevikarer (kap. 3), og sosial tippes over av flyktningsbosetting (kap. 4) — ingen av dem er uttrykk for at Rana prioriterer disse tjenestene høyt. «Ostehøvel» er derfor feil verktøy: den høvler i sektorer som allerede ligger under behovsnivå, der ytterligere kutt er kapasitetsrisiko, ikke en indikasjon på effektiviseringspotensial. Det reelle analyse-spørsmålet ligger ikke i tjenestemiksen, men på finanssiden — i hvordan vekstgjelden og fondsbruken forholder seg til det høye NDR-et (kap. 2).

To kvalitative forbehold til behovsbildet. Drift under behov kan være villet effektivitet eller underdekning. På PLO er mindreforbruket reelt drevet av refusjoner for ressurskrevende tjenester, mens helse/pleie samtidig hadde merforbruk på dyre vikarbyrå — innstrammingen er villet, men bemanningsskjør (kap. 3). Samtidig leverer grunnskolen gode resultater (grunnskolepoeng 40,1), som

trekker i retning av effektiv drift på det området, selv om sektoren har et udekket omstillingsbehov (kap. 4).

2 · Finans: Terra-arven, vekstgjelden og et fond i fritt fall

% AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER	2025	REFERANSE / KOMMENTAR
Netto driftsresultat	5,5	solid; godt over TBU-anbefaling 1,75 (2024: 5,2 %)
Disposisjonsfond (KOSTRA)	12,1	over måltallet — men tappet 340 → 254 mill (se under)
Netto lånegjeld	89,6	høy; kommunens egen «gjeldsgrad» 94,6 % (ned fra 96,9 %)

Reviderte tall (KOSTRA). Eiendomsskatt 123,4 mill (opp fra 107,9 mill). Investeringer 2024: 805,5 mill (mot 292,6 mill i 2023), herav 476 mill aksjekapital til dypvannskai.

Hovedfunnet: den nye gjeldsdriveren er vekst, ikke driftsunderskudd. 2024 var et rekordår i investeringer (805,5 mill). Den klart største enkeltposten var **476 mill i aksjekapital til Mo i Rana Dypvannskai AS** (heleid kommunalt selskap; samlet kai-/farledsprosjekt med Kystverket ~573 mill). I tillegg er kommunen inne med ~450 mill i lokalt tilskudd til den nye flyplassen (Mo i Rana lufthavn, total ramme ~3,3 mrd). For 2025–2028 er det vedtatt en ekspansiv **investeringsramme på 2,0 mrd** som gjør at «gjeldsgraden fortsetter å øke» — årsberetningen kaller bærekraftavviket «bekymringsfullt». Dette er en VEKST-/industribåret gjeldsoppbygging (VISER netto lånegjeld 89,6 %; kommunens gjeldsgrad 94,6 %), **ikke** driftsunderskudd.

VISER Terra-tapet i 2007 var på **297 mill** (lånt med sikkerhet i framtidige kraftinntekter, investert i strukturerte produkter via Citigroup). Det utløste «en betydelig omstillingsjobb»: et akkumulert omstillingsmål 2011–2024 på 347 mill ble til en faktisk omstilling på **377 mill — 30 mill over mål**.

TOLKNING Terra-arven er selve fundamentet under driftsdisiplinen. Det er den historiske forklaringen på at flere tjenester drives under behovsnivå — en innarbeidet kuttkultur, ikke en fersk krise. Det Rana nå gjør, er å legge en **ny, vekstbåret gjeldsbølge oppå** en allerede stram drift: 2 mrd i investeringer på toppen av en kuttkultur. Logikken er industripolitisk (dypvannskai, flyplass, batteri), men den binder handlingsrom som ellers kunne dempet under-behov-presset på tjenestene.

Avstemming av fondet — det viktigste finanstallet. KOSTRA viser disposisjonsfond **12,1 %** (VISER, 2025). Kommunens egen årsberetning oppgir **9,3 %** (254 mill) per 31.12.2024, **etter at fondet ble redusert med 340 mill i 2024** for å egenfinansiere flyplass og dypvannskai-aksjer. Differansen kan skyldes ulikt år (2024 vs 2025) og oppbygging igjen i 2025, og/eller ulik avgrensning. Uansett er retningen tydelig: fondet brukes aktivt til å finansiere veksten. NDR 5,5 % (VISER) vs kommunens 5,2 % (2024) er konsistent; gjeld 89,6 % (VISER, netto lånegjeld) vs 94,6 % (kommunens gjeldsgrad) er ulike nøkkeltall med samme retning — svært høy og økende.

TOLKNING Eiendomsskatt **OG** kraftinntekter gir Rana en reell inntektsbredde — motsatt av eiendomsskatt-frie kommuner. Eiendomsskatten er 123,4 mill (inkl. ny taksering av næringseiendom og skatt på kraftanlegg), og i tillegg kommer naturressursskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgift fra Statkraft, Helgeland Kraft og Mo Industripark. Det er denne bredden som lar Rana kjøre solid NDR samtidig som tjenestene drives stramt. Men bildet er todelt: en formuende inntektsside og et høyt resultat på den ene

siden, et fond i fritt fall og en vekstgjeld mot 2 mrd på den andre — der kommunedirektøren selv varsler ROBEK «i løpet av få år» (kap. 5).

3 · Pleie og omsorg under behov — og en legetjeneste i krise

VISER Ranas PLO-brutto er **35 263 kr/innb** i 2025. Behovskorrigert ligger PLO 48,4 mill under behov (kap. 1), mildere enn i 2024 (–85,9). Drill-down på funksjon og art:

PLO-STRUKTUR 2025	KR/INNB	ARTER / NØKKELTALL 2025	VERDI
SUM PLO brutto	35 263	Lønn, kr/innb	29 368
— Institusjon (253+261)	14 784	Kjøp fra private, kr/innb	1 068
— Hjemmebaserte (254+257+258)	18 665	Refusjon ressurskrevende, kr/innb	2 830
herav bofellesskap (257)	9 312	Brutto per institusjonsplass, kr	1 757 799
		Andel 80+ langtidsopphold	7,5 %

Landssnitt PLO netto (Landet uten Oslo): 2024 27 195 → 2025 28 582. Folketall-nevner 2025 = 25 844.

TOLKNING PLO under behov er en **bevisst, men bemanningsskjør** innstramming. Mindreforbruket er en finansieringsmotpost: kommunaldirektørens område hadde mindreforbruk drevet av økte **refusjoner for ressurskrevende tjenester** (2 830 kr/innb) og egenandeler, mens helse og pleie samtidig hadde merforbruk på «store utgifter til vikarer i legetjenesten og for sykepleiere». Lønnsandelen er svært høy (29 368 kr/innb av 35 263), og det private kjøpet lavt (1 068) — dette er en egendrevet, lønnstung tjeneste der innsparingen hviler på vikaravvikling og digitalisering som ennå ikke er i mål.

Strukturell bemanningsrisiko. Sektoren ble omorganisert fra 6 til 3 fagavdelinger (mai 2024).

Utfordringen er strukturell: «to mindre sykehjem som er vanskelig å bemanne» og «kritisk kompetanse i bosenter og omsorgsboliger». Uten utgifter til vikarbyrå ville helse og pleie hatt omstillingsmidler i eget budsjett. Innstrammingen er villet, men den indikerte effektiviseringen kan ikke hentes ved å presse bemanningen ytterligere uten å treffe forsvarlighetsgulvet — særlig fordi tjenestebehovet i helse og omsorg «vil dobles innen 2050» med dagens utvikling. (Forbehold: PLO-drilldown er ikke kvalitativt avstemt mot kommunens egne KOSTRA-tjenestetall — se kap. 6.)

Kommunehelse over behov = legetjeneste i krise

VISER Kommunehelse ligger over behov og økende: +6,8 mill (2024) → +10,4 mill (2025). **TOLKNING** Merforbruket er **vikar- og rekrutteringsdrevet**, ikke villet høyt tjenestenivå. Det ble leid inn legetjenester for **23 mill i 2024** (netto 15 mill etter Helfo-refusjon — «fortsatt for høyt»). Kommuneoverlegen gjennom mange år tok permisjon; det måtte rekrutteres fire fastleger og en sykehjemslege, og legesenteret Capio etablerte seg. Ved inngangen til 2025 var bare fire fastlegelister ledige — «en markant forbedring». Kommunehelse-avviket er altså ikke overforbruk i vanlig forstand, men kostnaden ved en legetjeneste som har vært i krise og nå rekrutterer seg ut av den.

4 · Oppvekst under behov — koblet til industrisatsingen — og sosial som tipper over

VISER Grunnskole ligger 24,2 mill under behov i 2025 (dypere enn –19,1 i 2024) og barnehage 10,5 mill under. Grunnskolepoeng er 40,1 og gjennomsnittlig gruppestørrelse 16,3.

TOLKNING Oppvekst er det mest politisk betente — og knyttes **direkte til industrisatsingen**. Skolesektoren hadde merforbruk i 2024 (bl.a. «for høy inngang» i lønn), og fra høsten 2024 ble 14,2 årsverk tatt ned; «bemanningssituasjonen i skolen er krevende ... utfordrende å nå kravene til lærernorm». Et synkende barnetall driver nedtrekk, men budsjettet 2025–2028 har et udekket omstillingsbehov og en ny skolestruktur-sak (forslag om å flytte/slå sammen skoler og samle ungdomstrinnet); **~53 mill skal spares i oppvekst og kultur 2025–2028**. Lokaldebatten kobler dette eksplisitt til vekstprioriteringene: kommunedirektøren «advarte politikerne om at når de prioriterte støtte til stor flyplass, dypvannskai og andre næringssatsinger, ville dette få store konsekvenser for ordinær kommunal drift». Oppvekst-under-behov er altså **delvis villet (demografi) og delvis en konsekvens av at industri-/infrastrukturinvesteringene legger beslag på handlingsrommet**.

Barnevern og administrasjon: villet under behov, men med bemanningsvakanser. Barnevern ligger 13,6 mill under behov (2025). Barneverntjenesten hadde et lite merforbruk (2,8 mill i 2024), mens barne- og familietjenesten leverte mindreforbruk «som skyldes ekstraordinære inntekter, sykefravær og mangel på vikarer og vakanser» — altså mindreforbruk delvis fordi stillinger sto tomme, ikke fordi behovet var mettet. Administrasjon ligger 27,1 mill under behov, bekreftet av at stab/støtte leverte 18,6 mill mindreforbruk i 2024 og håndterte rammereduksjoner — konsistent med kuttkulturen.

Sosial: tipper fra under til over behov

VISER Sosial gikk fra –4,7 mill (under behov, 2024) til **+3,2 mill (over behov, 2025)**. **TOLKNING** Drivkraften er **flyktning-/Ukraina-bosetting**, ikke lokal raushet. Sosialområdet hadde «sterkest kostnadsvekst fra 2023 til 2024»: ressursbruken økte ~13 mill (+14,4 %), «i stor grad knyttet til økte utgifter til bidrag til livsopphold». Utgiftene til flyktninger steg 4,0 mill til 16,3 mill (**+32 %**), «i hovedsak relatert til økt bosetting av ukrainske» flyktninger. Dette er en eksogen driver — statlige rammer og bosetting kommunen i liten grad styrer — som forklarer hvorfor VISER tipper fra –183 til +124 kr/innb.

LAG 1 Gulvet er rettighetslovgivningen. Sosialhjelp er en rettighetsbasert ytelse, og bosetting/integrering er pålagte oppgaver. Et eventuelt effektiviseringspotensial ligger ikke i ytelsesnivået, men i kvalifisering og arbeidsretting der kommunen faktisk har handlingsrom. Sosial-avviket bør leses som en indikator på en eksogen kostnadsbølge, ikke som lokalt overforbruk.

5 · Handlingsrom: solid drift, men et ROBEK-varsel fra egen ledelse

VISER Rana leverer et solid driftsresultat (NDR 5,5 %, mål 3 %), og **sykefraværet er redusert fra 10,5 % til 8,8 % på to år** — en reell innsparingsmotor som gir «mindre behov for vikarer og ikke-kvalifisert arbeidskraft» (faktaarket oppgir legemeldt 8,2 % mot landssnitt 7,7 %). Men disposisjonsfondet er tappet 340 → 254 mill, og investeringsplanen er på 2,0 mrd 2025–2028.

TOLKNING Handlingsrommet er smalere enn et NDR på 5,5 % antyder. Resultatet hviler på eiendomsskatt (123,4 mill) og kraftinntekter — en formuende inntektsside — men fondet brukes aktivt til å egenfinansiere veksten, og vekstgjelden binder framtidig handlingsrom. Sykefraværsreduksjonen er det ene grepet som frigjør reelt handlingsrom uten å skjære i tjenestene; den er allerede tatt ut og kan ikke gjentas i det uendelige.

Kommunedirektørens eget ROBEK-varsel. Kommunedirektør Robert Pettersen advarer eksplisitt: «Fortsetter vi som nå er vi en ROBEK-kommune i løpet av få år.» Det er den ærlige lesningen av Rana: en industrikommune som tjener godt på drift (og kraft/eiendomsskatt), men som taper fond og laster opp gjeld for å bygge seg inn i grønn vekst. Et høyt NDR og et ROBEK-varsel fra samme ledelse er ikke en selvmotsigelse — det er forskjellen mellom et godt enkeltår og en bærekraftsbane der fond tappes og gjeld vokser mot 2 mrd.

Det reelle valget

	GREP	LAG	STATUS	FRIKSJON
V1	Vekstambisjonens tempo — dypvannskai/flyplass/2 mrd vs ordinær drift	Prioritering	vedtatt	høy
V2	Fondsoppbygging — stanse tappingen og gjenoppbygge disposisjonsfond	Buffer	under press	middels
V3	Sykefravær / bemanning — videreføre fraværsreduksjon, fase ut vikarbyrå	Drift	pågår	lav

Handlingsromslogikken. De store velferdstjenestene gir lite ytterligere potensial uten kapasitetsrisiko (de ligger alt under behov). Det reelle valget står mellom (a) å holde vekstambisjonens tempo og akseptere at fond tappes og gjeld vokser mot ROBEK, (b) å bremse investeringstakten for å gjenoppbygge bufferen, eller (c) å hente ytterligere effektivitet i bemanning/vikarbruk uten å skjære i tjenestene under behov. Dette er et **politisk valg** mellom industriambisjon og driftsbærekraft — ikke et identifiseringsproblem.

6 · Metode, kvalitetssikring og forbehold

VISER / TOLKNING-skillet

Gjennom hele rapporten skiller vi **VISER** (tall med kilde) fra **TOLKNING** (vurdering). De behovskorrigerte avvikene, PLO-drill-down, finansindikatorene, eiendomsskatt-/investeringstallene og sykefraværet er VISER. Forklaringen på vekstgjelden som hovedfunn, fonds-/gjeldsavstemmingen, koblingen mellom oppvekst-kutt og industrisatsing, og vurderingen av om under-behov-driften er villet effektivitet eller underdekning er TOLKNING. Språkregelen er konsekvent: «indikasjon på effektiviseringspotensial» — aldri «sløsning».

Kilder

- **SSB / KOSTRA** — reviderte 2025-tall (publisert 16.06.2026); behovskorrigerte avvik, PLO-funksjons- og artsdata, finansindikatorer.
- **Grønt hefte (KDD)** — utgiftsbehov/kostnadsnøkler for behovskorrigeringen.
- **Rana kommunes årsberetning og årsregnskap 2024** — Terra-omstilling, investeringer (805,5 mill, dypvannskai 476 mill), disposisjonsfond (254 mill / 9,3 %), eiendomsskatt 123,4 mill, legevikarer (23 mill), sosial/flyktning, PLO-bemanning.
- **Kystverket / SNL** — dypvannskai-/farledsprosjekt (~573 mill) og Mo i Rana lufthavn, Fagerlia (ramme ~3,3 mrd).
- **NRK / ranano.no / Ranablad** — kommunedirektørens ROBEK-uttalelse, sykefravær 10,5 → 8,8 %, skolestruktur-saken og koblingen til vekstprioriteringene.
- **Konsek/Deloitte risiko- og vesentlighetsvurdering 2024; Statsforvalteren** — forvaltningsrevisjoner (PLO, psykisk helse/rus, barnevern, investeringsprosjekt) og 31 statlige tilsyn 2020–2024.

Forbehold

1. **Disposisjonsfond-avstemmingen.** VISER 2025 = 12,1 %; kommunens årsberetning 2024 = 9,3 % (254 mill) etter nedbygging på 340 mill. Differansen skyldes trolig ulikt år/oppbygging og/eller avgrensning, og bør verifiseres mot årsregnskap 2025.
2. **Gjeldstallene** er to litt ulike nøkkeltall: VISER netto lånegjeld 89,6 % vs kommunens egen gjeldsgrad 94,6 % (2024, ned fra 96,9 %). Retningen er den samme — svært høy og økende mot 2 mrd-investeringsplanen.
3. **Sykefravær:** faktaark (legemeldt) 8,2 % vs kommunedirektørens 8,8 % (totalt, ned fra 10,5 %) — legemeldt vs totalt fravær, ikke en reell motstrid.
4. **Årsberetning 2025 er ikke funnet** (per juni 2026); kommunens egne tall over er fra 2024, så 2025-VISER-tallene er bare delvis avstembare mot kommunekilder.
5. **Forvaltningsrevisjons- og tilsynsrapportene er ikke hentet enkeltvis** — kun listet fra konsek/Deloittes risiko- og vesentlighetsvurdering 2024. Ingen Rana-spesifikt alvorlig lovbrudd er funnet i søk, men enkeltrapportene er ikke gjengitt.
6. **PLO-drilldown** (institusjon/hjemmebasert, brutto per plass, andel 80+ langtid 7,5 %) er ikke kvalitativt avstemt mot kommunens egne tjenestetall; kun den overordnede vikar-/bemanningsfortellingen er bekreftet. FreyR Battery-statusen som vekstforutsetning er ikke verifisert her.

Hva analysen bevisst ikke gjør. Den anbefaler ikke flat ostehøvel i sektorer som alt ligger under behov (kapasitetsrisiko, ikke potensial), den leser ikke et NDR på 5,5 % som ubetinget robusthet når fondet tappes, og den tolker ikke kommunehelse- eller sosial-avviket som lokalt overforbruk. Hovedfunnet —

at den nye gjeldsdriveren er vekst og ikke driftsunderskudd — og hovedvarselet —
kommunedirektørens egen ROBEK-advarsel — er rapportens to viktigste lesninger.

Kilder: SSB/KOSTRA (reviderte 2025-tall, publisert 16.06.2026) · Grønt hefte 2025/2026 (KDD) · Rana kommunes årsberetning og årsregnskap 2024 · Kystverket/SNL (dypvannskai, flyplass) · NRK/ranano.no/Ranablad (ROBEK-uttalelse, sykefravær, skolestruktur) · Konsek/Deloitte risiko- og vesentlighetsvurdering 2024; Statsforvalteren i Nordland. Hovedår 2025; 2024 som sammenligning. Analysen følger VISER/TOLKNING-skiellet og språkregelen om «effektiviseringspotensial».